

หนังสือ

ธโนจกกปวัตตนิสฺสวรี

พระมหาแจ่ม เปรียญ เอกวัด มกฏ กษัตริยาราม แปล

อนัตตลักษณะนิสฺสวรี

อาทิตยปริยายนิสฺสวรี

พระมหาศุข เปรียญ & ประโยค วัดราช บพิธ แปล

หลวง ดำรง ชรรณสาร

สร้าง ไว้ ใน พระพุทธ สำนานา พิมพ์ครั้งแรก

๕๐๐๐ ฉบับ

รัตนโกสินทร ศก ๓๒๔

โรงพิมพ์บำรุง นุกตกิจ

## คำนำ

พระสูตร ทั้ง ๓ นี้ เป็น พระพุทธ ภาสิต ซึ่ง พระพุทธเจ้า ได้ ทรง แสดง  
แก่ พระ บัญจ วัคคีย์ แด ขจิต ทั้ง หาดาย ๓๐๐๐ รูป ท่าน ทั้ง หาดาย เมื่อ ได้  
สดับ พระธรรมเทศนา แล้ว ท่าน ก็ ได้ สำเร็จ เป็น พระ อริยสาวก ทั้ง ดิ้น  
พระสูตร ทั้ง ๓ นี้ ไปราณาจารย์ ท่าน จาฤก ใจ เป็น มคธ ภาษา เมื่อ  
ข้าพเจ้า ได้ ฟัง พระสูตร ทั้ง ๓ นี้ ใน สำนัก พระสงฆ์ ท่าน สบาย ยาก ก็ ไม่  
ทราบ ใจ ความ ใน พระสูตร นั้น จะ ว่า กะไร แต่ มี ข้อ ปฏิบัติ อย่างไร  
เพราะ ข้าพเจ้า ไม่ ได้ เรียน รู้ ภาษา มคธ โดย จะ รู้ บ้าง บาง คำ และ จะ แปล  
ความ เข้า ใจ ให้ เป็น ภาษา สยาม ก็ ต่อ กัน ไม่ คิด เหมือน คน เมื่อ นอน  
หลับฝัน เห็น แด้ว แด คั้น ชน คน นั้น ข้าพเจ้า จึง คิด ว่า ถ้า ได้ แปล คำ ใน  
พระสูตร ออก เป็น ภาษา สยาม แล้ว พิมพ์ ขึ้น ใจ ได้ อ่าน บ่อย ๆ  
ภายหลัง ได้ ฟัง สบาย ยาก พระสูตร นี้ เมื่อ ได้ ก็ อาจ จะ ทำ ผู้ ฟัง ให้ เข้า ใจ  
ความ ของ พระสูตร ได้ รู้ ข้อ ปฏิบัติ ใน พระสูตร ตาม พระพุทธ โอวาท ได้  
เมื่อ เป็น ไป ดัง นี้ หนังสือ นี้ ก็ อาจ จะ ชัก นำ ผู้อ่าน ที่ ไม่ ได้ เรียน ภาษา  
มคธ ให้ เกิด ความ เต็ม ใจ หรือ เพิ่ม ความ เต็ม ใจ ใน พระพุทธ โอวาท  
ให้ ทอ ยิ่ง ขึ้น เพื่อ เป็น ทาง ดำริห์ ใน ข้อ ปฏิบัติ ของ พุทธ สำนึก ภาชน ต่อ ไป  
ข้าพเจ้า จึง ได้ อาราณา พระมหาเจม เปริยญ เอก วัต มกุฏ กษัตริ ยาราม  
แปล พิมพ์ จาก กบปวัต คณสูตร พระมหาคุช เปริยญ & ประโยค วัตราช  
บพิศ แปล อนัตตตักขณสูตร กับ อาทิตตปริยายสูตร แล้ว พิมพ์ ขึ้น ใจ  
ใน พระพุทธ สำนึก ๕๐๐๐ ฉบับ มี ทั้ง ภาษา มคธ แด คำ แปล เป็น ภาษา  
สยาม สำหรับ แจก แก่ พุทธ บริษัท ผู้ ปฏิบัติ เพื่อ สำเร็จ คุช ประโยชน์ ใน  
ภายน่า

ข้าพเจ้า อุกฤษ์ ส่วน กุศลผล อันนี้ แก่ญาติสาย โดहित ซึ่ง ไป ปรโลก  
แล้ว และ ท่าน ที่มีคุณ ประการ แก่ข้าพเจ้า กับ ทั้ง เภรานูเธร ซึ่ง ได้ มี  
แล้ว แก่ข้าพเจ้า แม้ท่าน ซึ่ง ก่อตัว นาม มา แล้ว จะ ได้ ทราบ ด้วย ญาณ  
วิถิ ทางใด ก็ดี ขอท่าน จง อนุโมทนา อานิสงฆ์ ผล อันนี้ ให้ ล้ำ เร็ว ตาม ประสงค์  
ตั้ง มโนสติ ปรารถนา เทอญ

*พระอภินิหาร*

วันที่ ๓๑ มีนาคม วันพฤหัสบดี ๑๓๔

บอกแก้คำผิด

<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>	<u>หน้า</u>	<u>บันทึก</u>
ภิกขุ	ภิกษุ	๓	๕
ภิกขุ	ภิกษุ	๓	๗
ภิกขุ	ภิกษุ	๓	๔
ทุก	ทุกข	๕	๓๐
ทกขา	ทุกขา	๔	๓๓
เกิด ชน แล้ว	เกิดขึ้น แล้ว	๗	๓๒
อทปาทิ	อทุปาทิ	๗	๓๗
นยท์ สัมฉา	นยิท สัมฉา	๒๓	๓
นมโธ	นมเมโธ	๓๐	๔
อน ท่าน	อนิ ท่าน	๓๐	๖
เยทเว	เยทเว	๓๒	๓๓
สุตวา	สุตฺวา	๓๔	๗
อภินันท์	อภินันฺฑุ	๓๕	๓๔
วิมุจฺจิตฺ	วิมุจฺจิตฺ	๓๖	๕
รปา	รฺรปา	๓๗	๓๐
คมีปี	คมีปี	๓๗	๗
สุตวา	สุตฺวา	๔๕	๓๒
รเปตฺปี	รฺรเปตฺปี	๔๕	๓๔
แห่งชีวิตสามัคคี	แห่งชีวิตสามัคคี	๔๗	๓๐

<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>	<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>
ด้วยกาย	ด้วยกาย	๔๗	๑๗
ปัจจุย	ปัจจุย	๔๗	๑๗
ซึ่งไฟ	ซึ่งไฟ	๕๒	๕
กล่าวย้ง	กล่าวย้ง	๕๒	๗
อุปชด์	อุปชด์	๕๓	๓
กล่าวซึ่ง	กล่าวซึ่ง	๕๓	๑๓

ใน หน้า ๓๔ บรรทัด ๓๓-๓๒ คำว่า เวทนายบี นีพพนักติ.  
ธชาเรตบี นีพพนักติ. } ๒ บท น

ยังตก อยู่บท หนึ่ง ให้แก้ไขใหม่ดังนี้ คือ :-

เวทนายบี นีพพนักติ

เธอ ย่อม เหนื่อย หน่าย แม่ ใน เวทนา

ธัญญาบี นีพพนักติ

เธอ ย่อม เหนื่อย หน่าย แม่ ใน ธัญญา

ธชาเรตบี นีพพนักติ

เธอ ย่อม เหนื่อย หน่าย แม่ ใน สังขาร ทั้ง หาย

ฉิม มจกกับปวัตตน สตรี แปล

เอวมีเมสุท<sup>๑</sup>

อิน ข้าพเจ้าได้ศรัทธา มาแล้วอย่างนี้

เอก สมน ภควา

สมย์หนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้า

พาราณสีย วิหริ  
อิติปตเน มิตทาเย

เสด็จประทับ ที่ป่าอิสิปะตะนะมฤคทาย  
วัน ในเมือง พาราณสี

ทัตถว โข ภควา บัณเฑาะว์คิเยะ<sup>๒</sup>

พระองค์ ตรัส เรียก ภิกขุ บัณเฑาะว์คิเยะ

ภิกขุ อามันเตสิ

ทั้งหลาย ในที่นั้นแล้ว (ตรัสว่า)

เทโว เม ภิกขเว อันทา

ดูก่อนภิกขุทั้งหลาย ส่วนตามก  
ทั้งหลายสอง อย่าง เหล่านี้

บัพพะชิตเน นเส วิทพสา

อิน บรรพชิตไม่ควรเสพยา

๑ เม

อิน ข้าพเจ้า หมายถึง เหว พระชานันทเถร

๒ บัณเฑาะว์คิเยะ

มีพวกห้า คือ โภณทัมมูระ วิปะ  
ภักทิยะ มหามาม อัสสะชิ

โยจายัม กามเสตุ กามเสตุ }  
ชัตถิติทานุโยโค }

หิโน  
คัมโม

โปฤชชนิโก

อนริโย

อนัตถัตถนิหิตโต

โยจายัม อัตถ กิตมทานุโยโค

ทุก โช

อนริโย

อนัตถัตถนิหิตโต

เอเต เต ภิกขเว อุกโธ อัมมเต }  
อนุปคัมม มัชฌิมา ปฏิปทา }

ตถาคเตน อภิสัมพุทธา

จักขุภเวณี ญาณภเวณี

คือ การ ประกอบคนให้พัวพัน  
ด้วย กามสุข ใน กามทั้งหลายนี้ใด

เป็น ขรรณ ธนิตำข้ำ  
เป็น เหตุให้ตั้ง บ้าน เรือน

เป็น ของ คน มี กิเลส หนา

ไม่ใช่ ของคนไปจาก ชำคัก คือ กิเลส

ไม่ประกอบ ด้วย ประโยชน์

คือ การ ประกอบ ความ เหน็บ เหนื่อย  
แก่คน เบด้า นี้ ใด

ให้เกิดทุกข์แก่ผู้ประกอบ

ไม่ทำผู้ประกอบ ให้ ไปจาก ชำคัก  
คือ กิเลส

ไม่ประกอบ ด้วย ประโยชน์

ตัก่อน ภิกษุทั้งหลาย ข้อปฏิบัติ  
อันเป็นกลาง ไม่เข้าไปใกล้ส่วนตามก  
ตอง นั้น นั้น

อัน ตถาคตได้ ตรัสรู้ แล้ว ด้วยปัญญา  
อัน ยิ่ง

กระทำความดี คือ ทำญาณ เครื่องรู้

อุปสมาย อภินิยามาย  
สัมโพธาย นิพพานาย  
ลัทธิทตติ

กตมา จ สภา ภิกขเว  
มัชฌิมา ปฏิปทา  
ตถาคเตน อภิสัมพุทธสา

จักขุภวณิ ญาณภวณิ

อุปสมาย อภินิยามาย  
สัมโพธาย นิพพานาย  
ลัทธิทตติ

อขเมว อริโย อัญ्ञิจังคิโก  
มคฺ คเ  
เสยฺยถิทํ

- ๑ สัมมาทิฏฐิ
- ๒ สัมมาสังกัปปิ
- ๓ สัมมาวาจา
- ๔ สัมมากัมมันนํ โท
- ๕ สัมมาอาชีโว
- ๖ สัมมาวาจาโม
- ๗ สัมมาสติ
- ๘ สัมมาสมาธิ

๓

ย่อม เบนไป เพื่อความเข้าไป สงบ  
ระงับ เพื่อความรู้ ยิ่ง เพื่อความรู้ดี  
เพื่อ ความดี

ดู ก่อน ภิกขุ ทั้งหลาย ก็ขอ ปฏิบัติ  
ซึ่ง เป็น กลาง นั้น เหล่า ไหน

ที่ พระตถาคต ได้ ตรัสรู้ แล้ว ด้วย  
ปัญญาอัน ยิ่ง

กระทำ ดวงตา คือ ทำ ญาณ เครื่องรู้

ย่อม เบนไป เพื่อความเข้าไป สงบ  
ระงับ เพื่อความรู้ ยิ่ง เพื่อความรู้ดี  
เพื่อ ความดี

ทาง มี องค์แปด เครื่องไป จากแห่งคัก  
คือ ก็เดส์นี้เอง

อะไรบ้าง

- ปัญญา เห็น ชอบ
- ความ ดำริ ห้ชอบ
- วาจา ชอบ
- การ งาน ชอบ
- ความ เลี้ยง ชี วิถี ชอบ
- ความ เพียร ชอบ
- ความ ระลึก ชอบ
- ความ ตั้ง จิตร ชอบ



อภัย ไช ภา กัชเว  
มัจฉิมา ปฏิปทา

ค ก่อนภิกษุ ทั้งหลาย  
อื่น นี้ แต่ ขอปฏิบัติอื่น เป็น กตาง

ตถาคเตน อภิสัมพุทฺธา

ที่ ตถาคค ได้ ตรัสรู้ แล้ว ด้วย บัญญา  
อื่น ยิ่ง

จักขุภเวณี ญาณภเวณี

ทำดวง ตา คือ ทำญาณเครื่องรู้

อุปสมาย อภินิเวาย  
สัม โพธาย นิพพานาย  
ลวตฺตติ

ยอม เป็นไป เพื่อ ความ เข้าไป สงบ  
ระงับ เพื่อ ความ รู้ ยิ่ง เพื่อ ความ รู้ ต  
เพื่อ ความ คับ

อิทฺโฆปน ภา กัชเว ทุกฺช  
อริยสัจจํ

ดู ก่อนภิกษุ ทั้งหลาย ก็ อื่นนี้ แต่ เป็น  
ของจริง ของ อริยะบุคคล คือ ทุก

ชาติปี ทุกฺชา

แม้ ความ เกิด เป็น ทุกข์

ชราปี ทกฺชา

แม้ ความ แก่ เป็น ทุกข์

มรณํปี ทุกฺช

แม้ ความ ตาย เป็น ทุกข์

โสภ ปริเทว ทุกฺช  
โทมนัสสุปายาสาปีทุกฺชา

แม้ ความ แห่งใจ ความ พิโร ว่า พัน  
ความ บอบกาย ความ เสียใจ ความ  
คับใจ เป็น ทุกข์

อปีเปียเหที สัมปโยโค ทุกฺโข

ความ ประสงค์ ด้วย สิ่ง ที่ ไม่ เป็น ที่ รัก  
ทั้ง หมด ภาย เป็น ทุกข์

ปีเยเหที วิปปโยโค ทุกฺโข

ความ พัด ด้ พราก จาก สิ่ง ที่ รัก เป็น ทุกข์

ยัม ปิจัน น ตภทิต

ปรากฏ ภา ไม่ สม หวัง แม้ อนันโต

ตัม ปี ทุกฺขัง

แม้ อนัน นั้น ก็ เป็น ทุกข์

สังขิตเตน บัณฺฑุปาทา  
นิกขันธา ทุกฺขธา

} โดย ย่อ แลว อูปาทาน ๕ เป็น ทุกข์

อิทฺ โขปน ภิกฺขเว  
ทุกฺขัง สมุทโย อริยสัจจํ

} ดู ก่อน ภิกษุ ทั้ง หมด ภาย ก็ ขั้ นี้ แด ของ  
จริง แห่ง อริยะ บุคคล คือ เหตุ ให้  
ทุกข์ เกิด ขึ้น

ยายํ ตัณฺหา

ความ ทยาน อยาก ความ ตั้ ง นี้ ไต

โป โน พภวีกา

ทำ ความ เกิด อี ก

นฺนํ ทิวาคสทคทา

เป็น ไป กับ ความ กำหนัด ด้วย อำนาจ  
ความ เพลิน

ตตฺวตฺตวาทินนํ ทินนํ

เพลิน ยิ่ง ใน อารมณ์ นั้น ๆ

เสยฺยถิทํ

ตัณหา นี้ อย่างไร เถ่า

กามตัณหา  
๑

ค้นหาใน กาม

ภวตัณหา  
๒

ค้นหาใน ความมี ความเป็น

วิภวตัณหา  
๓

ค้นหาใน ความไม่มี ไม่เป็น

โดย อารมณ์

- ๑ ค้นหาใน อันใครได้ อารมณ์
- ๒ ค้นหาใน อัน คง อยู่แห่ง อารมณ์
- ๓ ค้นหาใน อัน ดิบ หายไป แห่ง อารมณ์

โดย รูป

- ๑ ค้นหาที่ เป็นไปใน กาม รูป
- ๒ ค้นหาที่ เป็นไปใน รูป รูป
- ๓ ค้นหาที่ เป็นไปใน อรูป รูป

โดย กาล

- ๑ ค้นหาใน เวลา แสง
- ๒ ค้นหาใน เวลา บิหาร
- ๓ ค้นหาใน เวลา หายไป

อิทํ โขปน ภิกขเว  
ทุกฺขนิโรธ อริยสัจจํ

ดู ก่อนภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ข้อนี้ แด  
ของจริง แห่ง อริยมุคคต คือ  
ความดับทุกข์

โย ตัสสาเยว ตณฺหาหยา  
อเสสวิราค นิโรธ

ความดับ โดยไม่ติด ย่อม อยู่ได้ โดย  
ไม่เหต้อ แห่ง ตณหานั้น แด อันใด

จาโค

ความ สละ ตณหานั้น

ปฏินิสฺสัคโค

ความ วาง ตณหานั้น

มุตฺติ

ความ ปลดปล่อย ตณหานั้น

อนาถโย

ความไม่ พัวพัน แห่ง ตณหานั้น

อิทํ โขปน ภิกขเว ทุกฺขนิโรธ  
คามินี ปฏิปทา อริยสัจจํ

ดู ก่อนภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ข้อนี้ แด ของ  
จริง แห่ง อริยมุคคต คือ ข้อ  
ปฏิบัติให้ ถึง ความดับทุกข์

อยมเว อวิโย  
อัญจํคิโก มัคโค

ทาง มีองค์แปด เครื่อง ไป จากฆ่าศึก  
คือ กิเลสนี้เอง

เสยฺยถิทํ

อะไร บ้าง

- ๑ สัมมาทิฏฐิ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘
- ๑ สัมมาทิฏฐิ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘
- ๒ สัมมาสังกัปปิโย ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘
- ๓ สัมมาวาจา ๔ ๕ ๖ ๗ ๘
- ๔ สัมมากัมมันนัโถ ๕ ๖ ๗ ๘
- ๕ สัมมาอาชีโว ๖ ๗ ๘
- ๖ สัมมาวาจาโม ๗ ๘
- ๗ สัมมาสติ ๘
- ๘ สัมมาสมาธิ

ปัญญา เห็น ชอบ  
 ความ ดำริห์ ชอบ  
 วาจา ชอบ  
 การ งาน ชอบ  
 ความ เลี้ยง ชีวิต ชอบ  
 ความ เพียร ชอบ  
 ความ ระลึก ชอบ  
 ความ ตั้ง จิตร ชอบ

๑ อิทํ ทุกฺขํ อริยสัจจันติ  
 เม ภิกขเว ปุพฺเพ อนนุสฺสฺสฺสฺส  
 อิมฺเมสุ จักขุ อุตฺปาติ  
 ฉานฺณํ อุตฺปาติ บัณฺเณ  
 อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ  
 อาโลโก อุตฺปาติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักขุได้เกิด  
 ขึ้นแล้ว ญาณ ได้เกิด ขึ้นแล้ว  
 ปัญญาได้เกิด ขึ้นแล้ว วิชยาได้  
 เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดบนแล้ว  
 แก่เราใน ขรรคมทั้งหลายที่ เราไม่ได้  
 เคย พัง แล้ว ใน กาดก่อนว่า นี้ทุกข  
 อริย สัจ

๑ ตํ โข ปนิตํ ทุกฺขํ อริยสัจจํ  
 ปวิณฺณเณยฺยันติ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘

ก็แต่ทุกข อริยสัจ นั้นนั้น ควร  
 กำหนด รู้ ด้วยปัญญา

๑ ติไซ ปนัทฺ ทุทฺชํ อริยสัจจํ  
ปริยวาทนํติ ๑๓๑

ก็ทุกข์ อริยสัจนี้มันแด อันเราได้  
กำหนดรู้แล้ว

๒ อิทํ ทุทฺชสมุทโย  
อริยสัจจันติ เม ภิกฺขเว  
ปุพฺเพ อนนุสฺสึเตสุ อิมํเมสุ  
จกฺขุ อุตฺปาติ ฅาณํ อุตฺปาติ  
บมฺเฅา อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ  
อาโถโก อุตฺปาติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิด  
ขึ้นแล้ว ฅาณได้เกิดขึ้นแล้ว บมฺเฅา  
ได้เกิดขึ้นแล้ว วิชยาได้เกิดขึ้นแล้ว  
แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้ว แก่เรา ใน  
กรรมทั้งหลายที่เราไม่ได้เคยฟังแล้ว  
ในกาลก่อนว่า นี้ทุกข์สมุททัยอริยสัจ

๓ ติไซปนัทฺ ทุทฺชสมุทโย  
อริยสัจจํ ปหาตัพพินฺติ ๑๓๒

ก็แด่ทุกข์สมุททัย อริยสัจนี้มัน  
ควร ละเสีย

๔ ติไซ ปนัทฺ ทุทฺชสมุทโย  
อริยสัจจํ ปหีนฺติ ๑๓๓

ก็ทุกข์ สมุททัย อริยสัจนี้มันแด  
อันเราได้ละเสียแล้ว

๕ อิทํ ทุทฺชนิโรโธ อริยสัจจํ  
จันติ เม ภิกฺขเว ปุพฺเพ  
อนนุสฺสึเตสุ อิมํเมสุ  
จกฺขุ อุตฺปาติ ฅาณํ อุตฺปาติ  
บมฺเฅา อุตฺปาติ วิชฺชา  
อุตฺปาติ อาโถโก อุตฺปาติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิด  
ขึ้นแล้ว ฅาณได้เกิดขึ้นแล้ว บมฺเฅา  
ได้เกิดขึ้นแล้ว วิชยาได้เกิดขึ้นแล้ว  
แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้ว แก่เรา  
ในกรรมทั้งหลาย ที่เราไม่ได้เคย  
ฟังแล้วในกาลก่อนว่า นี้ทุกข์นิโรธ

คำไช ปณิหํ ทุกัชนิโรไช  
อริยสัจจํ สัจจนิกา  
ทัพพนํ ติ ๑๓๑

ก็แต่ทุกขนิโรช นั้นนี้ ควรทำให้แจ้ง

คำไช ปณิหํ ทุกัชนิโรไชอริย  
สัจจํ สัจจนิกัตถํ ติ ๑๓๑

ก็ทุกขนิโรช นั้นนี้ แต่ อันเราทำได้ทำ  
ให้แจ้งแล้ว

๔ อิทํ ทุกัชนิโรธคามินี  
ปฏิบัติทาอริยสัจจันํ ติ เม  
ภิกัชเว ปุพฺเพ อนนุสฺสฺสฺเตสุ  
ธัมเมสุ จักฺขุอฺทปาที  
ฉานฺนอฺทปาที บัณฺณอฺทปาที  
วิชฺชาอฺทปาที  
อาโลโก อฺทปาที

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย จักขุได้เกิด  
ขึ้นแล้ว ฉานได้เกิดขึ้น แล้ว บัณญา  
ได้เกิด ขึ้น แล้ว วิชยาได้เกิดขึ้น แล้ว  
แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา ใน  
ธรรมทั้งหลาย ที่เราไม่ได้เคยฟัง  
แล้วใน กาลก่อนว่านี้ ทุกขนิโรธ  
คามินี ปฏิบัติทา อริยสัจ

คำไช ปณิหํ ทุกัชนิโรธคามินี  
ปฏิบัติทาอริยสัจจํ ภาเวตัพ  
พนํ ติ ๑๓๑

ก็แต่ ทุกขนิโรธคามินี ปฏิบัติทา  
อริยสัจนั้นนี้ ควรทำให้เจริญขึ้น

คำไช ปณิหํทุกัชนิโรธคามินี  
ปฏิบัติทาอริยสัจจํ ภาวิ  
ตถํ ติ ๑๓๑

ก็ทุกขนิโรธคามินี ปฏิบัติทาอริยสัจ  
นั้นนี้ แต่อันเราทำได้ทำให้เจริญแล้ว

ยาวก็วิญญู เม ภิกขเว  
 อิมสฺ จตฺตํ อริยสัจฺเจตฺตํ  
 เหวณฺติปริวฺตฺตํ ทฺวาทสากาเร  
 ยถาภทฺติ ญานทสฺสํ  
 นสฺสุทฺตํ อโหสิ

เนวทาวาหํ ภิกขเว สเทวเก  
 โดเก สมารเก สพัรหฺมเก  
 สสฺสสมณพฺรหฺมณฺเีย ปชาย  
 สเทวมนฺตฺสาย อนุตฺตวํ  
 สมมาสมํ โภจฺจํ อพิสฺมพฺทํ โช  
 บัจจณนาสิ

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย บัญญาอันรู้  
 เห็น ตาม เป็นจริง แล้ว อย่างไร ใน  
 อริยสัจทั้งหลายสี่เหล่านี้ ของเรา  
 ซึ่ง มีรอบ ตาม มีอาการ สิบสอง  
 อย่าง นี้ ยังไม่ หมด จด เพียงใด แล้ว

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย เราจะ ยืนยัน  
 ตน ว่า เป็น ผู้ ตวิตร พรหม เณระ ซึ่ง  
 บัญญา เครื่อง ตวิตร ชอบ ไม่มี ความ  
 ตวิตร อื่น จะ ยิ่ง กว่า ใน โลก เป็น ไป  
 กับ ด้วย เทวดา มาร พรหม หมัด คิว  
 ทั้ง สมณะ พราหมณ์ เทวดา มนุษย์  
 ไม่ได้ เพียง นั้น

ในซุททกนิกายแสดงคุณของ พระพุทธเจ้าว่า จักขุมา มีจักขุแล้ว  
 แกบตจักขุ ออกเป็น ๕ อย่าง คือ มัดจักขุ จักขุ เนื้อตา ปกติ  
 ทิพพจักขุ จักขุเป็นทิพ บัญญาจักขุ จักขุคือ บัญญา พุทธจักขุ จักขุ  
 คือ ความ ตวิตรู สมนันตจักขุ จักขุโดยรอบ

ใน ขรรณจักรนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรง แสดง ความรู้ เห็น ของ  
 พระองค์ ใน อริยสัจ ๔ เป็นลำดับ คือ จักขุ ญาณ บัญญา วิชชา  
 อาโตโลก ก็เป็น ๕ เหมือนกัน จักขุ คือ มัดจักขุ ญาณ คือ  
 ทิพพจักขุ บัญญา คือ บัญญาจักขุ วิชชา คือ พุทธจักขุ อาโตโลก  
 คือ สมนันตจักขุ

เรื่องนี้ จะ ตรงกัน อย่าง นี้ หรือไม่ ยังไม่ เห็น ที่ แก่ เป็น แต่ เทียบ เคียง ดู



ยโทจโฆ เม ภิกขเว  
อิเมสุ จตุสุ อริยสัจเจสุ  
เอวันตีปรีวัฏฐัง ทวัตตสาการว  
ยถารกตัม ญาณทิสสันนํ  
สุวิสุทธี อโหสิ

อถาหํภิกขเว สเทเวเก ไถเก  
สมารเก สพัรหัมเก สัสสมณ  
พัรหัมณินยา ปชาย  
สเทวมนุสฺสาย อนุตฺตโร  
สम्मามสํ โภธิ อภิสัมพุทฺโธ  
ปัจจุณฺณาสี

ญาณญฺเ็จ ปน เม ทิสสันนํ  
อฺทปาติ

อกุปฺปา เม วิมุตฺติ  
อยมันตีมาชาติ นตฺถิทานิ  
ปุนฺนฬกโวติ

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย ก็เมื่อใด แด  
ปัญญาอันรู้เห็นตาม เป็นจริง อย่างไร  
ใน อริยสัจ ทั้งหลาย สี่ เหล่านี้ ของ เรา  
ซึ่ง มีรอบตาม มีอาการ สิบสอง อย่าง  
นี้ หมดยก ดิ แด้ว

เมื่อนั้น เรา ยืนยัน คนได้ ว่า เป็น ผู้  
ตรัสรู้ พร้อม เณระ ซึ่ง ปัญญา เครื่อง  
ตรัสรู้ ชอบ ไม่มี ความ ตรัสรู้ อื่น จะ  
ยิ่งกว่า ใน โลก เป็น ไป กับ เทวดา มาร  
พรหม หมู่ สัตว์ ทั้ง สมณะ พราหมณ์  
เทวดา มนุษย์

อนึ่ง ปัญญา อันรู้ เห็น  
ได้ เกิด ขึ้น แด้ว แก่ เรา

ว่า ความ พ้น วิเศษ ของ เรา  
ไม่ ถดถอย กำเริบ ชาติ นี้ เป็น ที่ สุก แด้ว  
บัด นี้ ไม่ มี ความ เกิด อีก

ในอริยสัจสี่นี้ มีปรีวัฏ ๓ อาการ ๑๒ ภิก ๔ ปรีวัฏ ๓  
คือ สัจญาณ ภิจญาณ กตญาณ ปรีวัฏ ๓ อันเป็นไปในอริยสัจ  
ทั้ง ๔ เป็น ๑๒ เรียกว่าอาการ ๑๒ ภิก ๔ คือ ปรีญาณภิก ปหานภิก  
สังขติกริยาภิก ภาวนาภิก ภิกทั้ง ๔ อันเป็นไปในอริยมรรคอย่างละ ๔ เป็น  
๑๖ เรียกว่าโสฬศภิก โสฬศภิกอีกอย่างหนึ่ง มีในบุพพสิกขา หน้า ๓๘

อิทมโวจ ภควา

พระผู้มี พระภาคได้ ครดิ ธรรม  
ปริยาย อันนี้ แล้ว

อิทตมนา บัณเฑาะว์คิยา

ภิกษุเบญจวัคคีย์ทั้งหลาย ก็ยินดี

ภิกขุ ภคว โท ภาสิตํ อภินันท์

เพ็ดติ เพ็ดติ ภาสิต ของ พระผู้มี

พระภาคเจ้า

อิหมัสมิณจ ปนเวชยา

ก็ และ เวช ยากรณัน

กรณัสมี ภณเณมานเ

อัน พระผู้มีพระ ภาค ครดิ อยู่

อาขัสมโต โภณทัณญัสส

จักขุใน ธรรม อัน ปราศจาก ขุติ

วิรัช วิตมถั อิมมจกัชอุทปาติ

ปราศจาก มตทินได้ เกิด ขึ้น แล้ว

แก่ พระผู้มี อายุ โภณทัณญะ

ยักนิจ สมุทยธัมม สัพพนต

ว่า สิ่งใด สิ่งหนึ่ง มีความ เกิดขึ้น เปน

นิโรธธัมมนติ

ธรรมตา ถึง ทั้งปวงนั้น มีความ คับไป

เปน ธรรมตา

ปวัตตเตเต จ ภควตา อิมมจกเก

ก็ ครัน เมื่อ ธรรมจักร อัน พระผู้มี

พระภาคให้ เปนไป แล้ว

ภุมมา เทวา สัททมนุสเสสาเวสุ

เหล่า ภุมมะเทวาท ยังเสด็จให้ บันถิอดัน

๑ เห็น ธรรมว่า ยักนิจ ๑๓ ๑  
บัดคิดต เรียกว่า ธรรมจักร

นิโรธธัมม ดังนี้ ได้ดำเร็จได้ตา

เขตมณฑลพวตา พาวาณสัย  
 อธิปไตย มิคทาเย อนุตฺตว  
 อิมมจักกั ปวัตตติ  
 อปฺปฏิวัตติยํ สมณเณวา  
 พฺรหฺมเณวา เทเวณวา  
 มาเรณวา พฺรหฺมนาวา  
 เกณจิวา โลกัสมินฺนติ

ว่า นั้น จักร คือ ขรรคม  
 ไม่มีจักรอื่นสู้ได้ อัน พระผู้มี  
 พระภาคให้เป็นไปแล้ว ใน บำอธิป  
 ตนะ มฤคทายวัน ณ เมือง พาวาณสัย  
 อันสมณะ แด พรหมณ์ แด เทพยดา  
 แด มาร แด พรหม แด โคร ฯ  
 ใน โลก ยังไม่ให้เป็นไปได้  
 แล้ว ดังนี้

ภุมมานํ เทวานํ สัทฺถิสฺสว  
 จากุมมหาราชิกา เทวา  
 สัทฺถิมนุสฺสวาเวสฺสุ

เทพเจ้า เหล่า ชั้น จากุมหาราช ได้  
 ยิน เสียง ของ เหล่า ภุมมะเทวดา แล้ว  
 ก็ ยัง เสียง ให้ มัน ต้อ ถัน

จากุมมหาราชิกานํ เทวานํ  
 สัทฺถิสฺสว ดาวตีสวา เทวา  
 สัทฺถิมนุสฺสวาเวสฺสุ

เทพเจ้า เหล่า ชั้น ดาวตีสว ได้ ฟัง เสียง  
 ของ เทพเจ้า เหล่า ชั้น จากุมหาราช  
 แล้ว ก็ ยัง เสียง ให้ มัน ต้อ ถัน

ดาวตีสานํ เทวานํ สัทฺถิสฺสว  
 ยามาเทวา สัทฺถิมนุสฺสวาเวสฺสุ

เทพเจ้า เหล่า ชั้น ยามา ได้ ฟัง เสียง  
 ของ เทพเจ้า เหล่า ชั้น ดาวตีสว แล้ว  
 ก็ ยัง เสียง ให้ มัน ต้อ ถัน

ยามานํ เทวานํ สัทฺถิ  
 สฺสว สุสิทาเทวา  
 สัทฺถิมนุสฺสวาเวสฺสุ

เทพเจ้า เหล่า ชั้น สุสิทา ได้ ฟัง เสียง  
 ของ เทพเจ้า เหล่า ชั้น ยามา ก็ ยัง เสียง  
 ให้ มัน ต้อ ถัน

ตุลิตานัน เทวานันต์ที่ สุตวา  
นิมมานรติ เทวา สัททมนุสส์  
สาเวสสิ

เทพเจ้าเหล่าชั้น นิมมานรติ ได้ พัง เสียง  
ของ เทพเจ้า เหล่า ชั้น สุตวา  
ให้ บั่น ต้อ ดั้น

นิมมานรตินัน เทวานัน  
สัททมนุสส์ ปรมีมิตวสวัต  
ตี เทวา สัททมนุสส์สาเวสสิ

เทพเจ้าเหล่าชั้น ปรมีมิตวสวัต ได้ พัง  
เสียงของ เทพเจ้า เหล่า ชั้น นิมมานรติ  
ก็ยัง เสียงให้ บั่น ต้อ ดั้น

ปรมีมิตวสวัตตินัน เทวานัน  
สัททมนุสส์ สัททมนุสส์สาเวสสิ

เทพเจ้าเหล่าที่เกิดใน หมู่ พรหม ได้  
ยิบเสียงของ เทพเจ้าเหล่าชั้น ปรมีม  
ิตวสวัตติณด้วยก็ยังเสียงให้ บั่น ต้อ ดั้น

เขตต์ภคควตา พาราณสีย  
อิสิปตเน มิคทาเย  
อนุตตวิธมจกัก ปวัตติตติ  
อับปฏิวัตติย สมนเนวา  
พรัหมเนนวา เทเวเนวา  
มาเวเนวา พรัหมนาวา  
เกนจิวา โลกัสมินันติ

ว่า นั้นจักร คือ ขรรคมไม่มีจักร อื่น  
สู้ได้ อัน พระผู้มี พระภาค ให้เป็น  
ไปแล้ว ใน ป่าอิสิปตนะ มฤคทายวัน  
ณะเมืองพาราณสี  
อัน สมนะ แดพราหมณ์ แดเทพดา  
แถมาร แดพรหม แดใคร ๆ ในโลก  
ยังไม่ให้เป็นไปได้อีก ดังนี้

๑ พรัหมกา ยิกา จัด เป็น ๑๖ ชั้น แต่ใน ขรรคมจักรที่ เรียง ชั้น พรหม ด้วย  
ยก อตัญญุตต์ได้เสีย เพราะมีแต่รูปชั้น ไม่มีนามชั้น เป็นเหตุให้กันว่า  
จะ พัง แด บั่น ต้อ เสียง อย่างไรได้

## รูปพรหม ๑๖ ชั้น ดังนี้

๑	พรหมปราศรัชา	ได้ ปถมณาน อย่าง ต่ำ
๒	พรหมปโรหิต	ได้ ปถมณาน อย่าง กลาง
๓	มหาพรหม	ได้ ปถมณาน อย่าง ประณีต
๔	ปริตต์ถา	ได้ ทุคฺคิณาน อย่าง ต่ำ
๕	อัมปมาณถา	ได้ ทุคฺคิณาน อย่าง กลาง
๖	อาภัสสฺสธา	ได้ ทุคฺคิณาน อย่าง ประณีต
๗	ปริตต์สุภา	ได้ คคฺคิณาน อย่าง ต่ำ
๘	อัมปมาณสุภา	ได้ คคฺคิณาน อย่าง กลาง
๙	สุภิกนิหกา	ได้ คคฺคิณาน อย่าง ประณีต
๑๐	อัสสนุญฺจคฺคา	
๑๑	เวหิมถา	
๑๒	อวิหา	
๑๓	อคัมปา	
๑๔	สุทฺถิสฺสา	
๑๕	สุทฺถิสฺสั	
๑๖	อกนิฏฐิกา	

รูป อ สุตฺถา ถา ถาส

ได้ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖

อิติ ห เตน ขณน เตน  
มุกฺขัเตน ยาวพรัหฺมโลกา  
สัทโท อพฺภุคฺคัจฉนิ

อัยมฺปิ ทสสหัสฺสึ โลกชาตุ  
สังกมฺ ปี สัมปกมฺ ปี สัมปเวธิ

อัยปมา โณ จ โยฟ้าโร  
โอยาโส โดเก ปาตุรโหสิ

อติกัมเมว เทวานํ เทวานุภาวํ

อถ โช ภควา อุตานํ อุตานเสสิ

อัยมฺวา สิวต โภ โภณํ ทัณฺ โย  
อัยมฺวา สิวต โภ โภณํ ทัณฺ โยติ

อิติ หิ ทั อายัสฺ มโต  
โภณํ ทัณฺ ญัสฺ

อัยมฺวา โภณํ ทัณฺ โย เตว ว  
นามํ อโหสิ ติ

โดย ขณะหนึ่ง ครู่หนึ่ง นั้น เที่ยง <sup>ขึ้น</sup>  
ไปถึง พรหมโลก ด้วย ประการ หนึ่ง

ทั้ง หั้น โลกชาตุ <sup>นี้</sup>  
ได้ ห้วน ไหว สะเทือน สะท้าน ดันไป

ทั้ง แสงสว่าง อัน ยิ่ง ไม่มี ประมาณ  
ได้ ปรากฏ แล้ว ใน โลก

ต่อง เทวา นุภาพ ของ เทพตา ทั่ว หาดาย  
เสี่ยหมด

ถ้า ติบ นั้ แด พระผู้ มี พระภาค เจ้า  
ได้ เปดง อุตาน ออก

ว่า โภณ ทัณฺ ญะ ได้ รั้ แด้ว หนอ ผู้ เจริญ  
โภณ ทัณฺ ญะ ได้ รั้ แด้ว หนอ ผู้ เจริญ

เพราะ เหตุ นั้น นาม ว่า อัยมฺวา โภณ  
ทัณฺ ญะ นั้ หั้น เทียว ได้ มี แด้ว แก่

พระผู้ มี อายุ โภณ ทัณฺ ญะ  
ด้วย ประการ หนึ่ง แด

อิมมจกกปปวัตตคณฺตุรฺรํ แปรจบ แต่เท่านี้

แปล  
อนัตตลักขณสูตร

เอวมีเมสุตฺ.

ข้าพเจ้าได้ฟัง มาแล้ว อย่างนี้

เอกัมมยภควา  
พาราณสียํ วิหวติ  
อิตีปตเน มิคทาเย.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาค เสด็จ  
ประทับ อยู่ในป่า เปน ที่ให้ อภัยแก่ เนื้อ  
เปนน ที่ตก ของ ฤาษี ไกด์ พระนคร  
พาราณสี

ตัตโร โช ภควา บุปฺผังจวคฺคิเย  
ภิกฺขุ อามันเเตสิ.

ในกาลนั้น แด พระผู้มีพระภาค  
ได้ ครัด เรียกพระบิณฑุจวคคภิกษุ  
ทั้งหลาย ว่า

รुบํ ภิกฺชเว อนตฺตา.

แน่ภิกษุทั้งหลาย รูปเป็น อนัตตา  
(ใช้ตัวตน)

รुบฺบํจहितํ ภิกฺชเว  
อิตฺตา อภวิสฺส.

แน่ภิกษุทั้งหลาย ถ้าหาก ว่ารูปนี้  
เป็น อัตตา ตัวของเราได้มีแล้ว

นยิทุรुบํ อาพาชาย  
ลํวิตฺเตยฺย.

รูปนี้ไม่พึงเป็นไป พร้อม เพื่อ อาหาร  
(ความ เบียดเบียน)

ถัพพะภณ จ รุเป.

เฮว เม รุบั โหตุ.

เฮว เม รุบั มา อโหสิตี.

ยัสมา จ โหริกัชเว  
รุบั อนัตตา.

ตัสมา รุบั อาพาชาย  
ถัพพัตติ.

นจ ถัพพติ รุเป.

เฮว เม รุบั โหตุ.

เฮว เม รุบั มา อโหสิตี.

เวทนา อนัตตา.

เวทนา จ หิโท ภิกัชเว

อิตตา อภิวัสส.

นยิท เวทนา อาพาชาย  
ถัพพัตเตย.

ถัพพะภณ จ เวทนา.

๑๘

อนิง อหฺมฺก คต พังได้ ในรูปว่า

รูปของเรา จง เป็น อย่างนี้

รูปของเรา อย่าได้ มีแล้ว อย่างนี้ ดังนี้

} แน่ภิกษุทั้งหลาย รูป เป็น อนัตตา  
ใช้ตัวใช้ตน ก็เพราะเหตุใดแล

} เพราะเหตุ นั้น รูปย่อม เป็นไป พร้อม  
เพื่อ อาพาช

อนิง อหฺมฺก คต ย่อมไม่ได้ ในรูปว่า

รูปของเรา จง เป็น อย่างนี้

รูปของเราอย่าได้ มีแล้ว อย่างนี้ ดังนี้

ความเสวย อารมณฺ์ เป็น อนัตตา  
ใช้ตัวใช้ตน

} แน่ภิกษุทั้งหลาย ถ้าหากว่าความเสวย  
อารมณฺ์ นี้เป็นอัตตาตัวของเราได้ มีแล้ว

} ความเสวย อารมณฺ์ นี้ ไม่พึง เป็นไป  
พร้อม เพื่อ อาพาช

อนิง อหฺมฺก คต พังได้ ในเวทนา  
(ความเสวย อารมณฺ์) ว่า



เฮ้ว เม เวทนา โหตุ.

ความเสวยอารมณ์ของเรา  
จงเป็น อย่างนี้

เฮ้ว เม เวทนา มา อโหสิติ.

ความเสวยอารมณ์ของเรา อย่า  
ได้ มี แล้ว อย่างนี้ ดังนี้

ยัสมา จ โห ภิ กัชเว  
เวทนา อนัตตา.

} แม้ภิกษุทั้งหลาย ความเสวยอารมณ์  
เป็นอนัตตาใช้ตัวใช้ตน ก็เพราะเหตุใดแต่

ตัสมา เวทนา อาพาธาย  
ลิวทิตติ.

} เพราะเหตุนี้ ความเสวยอารมณ์  
ย่อมเป็นไป พร้อม เพื่อ อาพาธ

นจ ดัพพิทติ เวทนาเย.

อนึ่ง อัน บุคคล ย่อมไม่ได้ ใน เวทนา  
(ความ เสวย อารมณ์) ว่า

เฮ้ว เม เวทนา โหตุ.

ความเสวย อารมณ์ของเรา จง เป็น  
อย่างนี้

เฮ้ว เม เวทนา มา อโหสิติ.

ความ เสวย อารมณ์ของเรา อย่าได้  
มี แล้ว อย่าง นี้ ดังนี้

ลันณมา อนัตตา.

ความจำได้ หมายถึง เป็น อนัตตา  
(ใช้ตัวใช้ตน)

ลันณาจหิ ทัง ภิ กัชเว  
อิตตา อภิวิสส์.

} แม้ภิกษุทั้งหลาย ถ้าหากว่าความจำ  
ได้ หมายถึง นี้ เป็น อตตาคัตถ์ของเรา  
ได้มีแล้ว

นยทํ สัตถ์ณา อาพาธาย  
สํวทํ เทยฺย.

ความจำได้ หมายถึงนี้ ไม่พึง เบนไป  
พร้อมเพื่อ อาพาธ

ถัพฺพะเกถ จ สัตถ์ณา ย.

อนึ่ง อัน บุคคตพึงได้ ใน สัตถ์ณา  
(ความจำได้ หมายถึง) ว่า

เอวํ เม สัตถ์ณา โหตุ.

ความจำได้ หมายถึง ของ เรา  
จง เป็น อย่างนี้

เอวํ เม สัตถ์ณา มา อโหสิทฺติ.

ความจำได้ หมายถึง ของ เรา  
อย่าได้ มี แล้ว อย่างนี้ ดังนี้

ยัสมา จ ไช วิกัชเว สัตถ์ณา  
อนัตตา.

แน่ วิกัชเวทั้งหลายความจำได้ หมายถึงไป  
อนัตตา (ใช้ตัวใช้คน) ก็เพราะเหตุใดแต่

ตัสมา สัตถ์ณา อาพาธาย.  
สํวทํตติ.

เพราะเหตุ นั้น ความจำได้ หมายถึง  
ย่อม เบนไป พร้อม เพื่อ อาพาธ

นจ ถัพฺภติ สัตถ์ณา ย.

อนึ่ง อัน บุคคตย่อมไม่ได้ ในความจำได้  
หมายถึงว่า

เอวํ เม สัตถ์ณา โหตุ.

ความจำได้ หมายถึง ของ เรา  
จง เป็น อย่างนี้

เอวํ เม สัตถ์ณา มา อโหสิทฺติ.

ความจำได้ หมายถึง ของ เรา  
อย่าได้ มี แล้ว อย่างนี้ ดังนี้

สังขารา อนัตตา.

สังขารทั้งหลายเป็นอนัตตา (ใช้ตัวใช้คน)

สํขารวาจหิทํ ภิกขเว อิตํตา  
อภิวิสํสํสุ.

} แน่ภิกษุทั้งหลาย ถ้าหากว่าสังขาร  
ทั้งหลาย เป็นอิตํตาตัวของเราได้ มีแล้ว

นยิทํ สํขารวา อปาธาย  
ลํวตํ เตยฺยํ.

} สังขารทั้งหลายนี้ ไม่พึงเป็นไป พร้อม  
เพื่ออาหาร

ถัพฺพเกถ จ สํขาวะสุ.

อนึ่งอันบุคคลพึงได้ ในสังขาร  
ทั้งหลาย ว่า

เอวํ เม สํขารวา โหนฺตุ.

สังขารทั้งหลายของเรา  
จง เป็นอย่างนี้

เอวํ เม สํขารวา มา อหะสุณฺตี.

สังขารทั้งหลายของเรา อย่าได้ มีแล้ว  
อย่างนี้ ดังนี้

ยัสฺมา จ โข ภิกขเว  
สํขารวา อนิตํตา.

} แน่ภิกษุทั้งหลาย สังขารทั้งหลายเป็น  
อนิตํตา (ใช้ตัวใช้คน) ก็เพราะเหตุใดแต่

ทิสฺมา สํขารวา อปาธาย  
ลํวตํ ตณฺตี.

} เพราะเหตุนั้น สังขารทั้งหลาย ย่อม  
เป็นไป พร้อม เพื่ออาหาร

นจ ถัพฺพกตํ สํขาวะสุ.

อนึ่ง อันบุคคล ย่อมไม่ได้  
ในสังขารทั้งหลาย ว่า

เอวํ เม สํขารวา โหนฺตุ.

สังขารทั้งหลายของเรา จง เป็น  
อย่างนี้

เอวํ เม สํขารวา มา อหะสุณฺตี.

สังขารทั้งหลายของเรา อย่าได้ มีแล้ว  
อย่างนี้ ดังนี้

วิมฺวณํ อนฺตทา.

ความรู้พิเศษเป็นอนัตตา (ใช้ตัวใช้ตน)

วิมฺวณณฺญํ จิหฺนํ ภิภวฺ  
อิตฺตา อภวิสฺส.

แน้ภิกษุทั้งหลาย ถ้าหากว่าความรู้  
พิเศษนี้ เป็นอัตตาตัวของเราได้ มี แล้ว

นยิตฺ วิมฺวณณํ อปาธา ย  
ลํวตฺเตยฺย.

ความรู้พิเศษนี้ ไม่พึง เป็นไปพร้อม  
เพื่อ อปาธา

ถปิภเว จ วิมฺวณเณ.

หนึ่ง อันบุคคล พึงได้ ในความรู้พิเศษว่า

เอว เม วิมฺวณณํ โหตุ.

ความรู้พิเศษของเรา  
จง เป็น อย่างนี้

เอว เม วิมฺวณณํ มา อโหสิตฺติ. ความรู้พิเศษของเรา อย่าได้มีแล้ว  
อย่างนี้ ดังนี้

ยสฺมา จ ไช ภิภวฺ  
วิมฺวณณํ อนฺตทา.

แน้ภิกษุทั้งหลาย ความรู้พิเศษ เป็น  
อนัตตา (ใช้ตัวใช้ตน) ก็เพราะเหตุใด แด

ทสฺมา วิมฺวณณํ อปาธา ย  
ลํวตฺตติ.

เพราะเหตุ นั้น ความรู้พิเศษ ย่อม  
เป็นไปพร้อมเพื่อ อปาธา

น จ ถปิภเว วิมฺวณเณ.

หนึ่ง อัน บุค คต ย่อมไม่ ได้ ใน ความ  
รู้พิเศษว่า

เอว เม วิมฺวณณํ โหตุ.

ความรู้พิเศษของเรา จง เป็น  
อย่างนี้

เอว เม วิมฺวณณํ มา อโหสิตฺติ. ความรู้พิเศษของเรา อย่าได้มีแล้ว  
อย่างนี้ ดังนี้

ทำ ก็ มัณเฑธ ภิกขเว.

รูป นิจจำวา อนิจจำ วาติ.

อนิจจำ ภาณเต.

ยัมปนา นิจจำ ทุกขวา ต  
สุขวาติ.

ทุกข ภาณเต.

ยัมปนา นิจจำ ทุกข  
วิปริณามธัมม.

กัตถันุ ต สมนุปลัสสิตุ

เอต มม.

เอโส หนัสสิมิ.

เอโส เม อัตถาติ.

โน เहत ภาณเต.

แม้ภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลาย  
ย่อมสำคัญ ซึ่ง ความซอ้นั้น เป็นใน

รูปเที่ยง หรือ ๆ ไม่เที่ยง ดังนี้

ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ

รูปไม่เที่ยง

ก็ รูปใดไม่เที่ยง      รูปนั้น เป็นทุกข์  
หรือ ๆ เป็นทุกข์ดังนี้

ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ รูปนั้น เป็นทุกข์

ก็ รูปใดไม่เที่ยง      เป็นทุกข์มีความ  
แปรปรวน เป็น ขรรมตา

ควร หรือ เพื่อ จะตาม เห็น พร้อม  
ซึ่ง รูป นั้น ว่า

สิ่ง นั้น ของ เรา

สภาพนั้น เป็นเรา

สภาพนั้น เป็นอาตมะ ตัวตนของเราดังนี้

ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ      ความ  
พิจารณา เห็น ดังนี้ไม่ควร

ทำ ก็ มีฉันทะ ภิภังคะ.

เวทนา นิจฺจาวา  
อนิจฺจาวาติ.

อนิจฺจา ภาณฺเต.

ยัม ปนา นิจฺจํ ทุกฺขํ  
ทำ สุกฺขาติ.

ทุกฺขํ ภาณฺเต.

ยัม ปนา นิจฺจํ ทุกฺขํ  
วิปริณาม ธิมฺมํ.

กัถฺถํ นุ ทํ สมนุ ปัสสํ ติ.

เอ ตมม.

เอโส หนมฺสํมิ.

เอโส เม อิตฺตาติ.

๒๕

แต่ภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายย่อม  
สำคัญซึ่ง ความช้อนั้น เป็นไฉน

ความเสวยอารมณ์ เทียง หรือ ๆ  
ไม่เทียง ดังนี้

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความเสวย  
อารมณ์ไม่เทียง

ก็ความเสวย อารมณ์ใดไม่เทียง  
ความเสวย อารมณ์ นั้น เป็นทุกข์  
หรือ ๆ เป็นสุข ดังนี้

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ  
ความเสวย อารมณ์นั้น เป็นทุกข์

ก็ความเสวย อารมณ์ใดไม่เทียง  
เป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา

ควรหรือเพื่อจะตามเห็นพร้อม  
ซึ่ง เวทนานั้นว่า

สิ่งนั้นของเรา

สภาพนั้นเป็นเรา

สภาพนั้นเป็น อาตมะตัวตน  
ของเรา ดังนี้

โนเหตุ ภาณีเต.

ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ ความพิจารณา  
เห็น ดังนั้นไม่ควร

ทํ กิ มณเฑธ ภิกขเว.

แม้ภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายย่อม  
สำคัญ ซึ่ง ความ ช้อนั้น เป็นไฉน

สัจฉา นิจจาจา  
อนิจจาภาติ.

} ความจำได้ หมายถึง เทียง หรือ  
หรือไม่เที่ยง ดังนี้

อนิจจา ภาณีเต.

ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ ความจำได้  
หมายถึง ไม่เที่ยง

ยัมปนา นิจจํ ทุกขฉา  
ทํ สุขฉาติ.

} ก็ความจำได้ หมายถึง ไตไม่เที่ยง  
ความจำได้ หมายถึง นั้นเป็น ทุกข์  
หรือ ๆ เป็นสุข ดังนี้

ทุกขฉิ ภาณีเต.

ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ ความจำได้  
หมายถึง นั้น เป็น ทุกข์

ยัมปนา นิจจํ ทุกขฉิ  
วิปริณาม ชัมมัง.

} ก็ความจำได้ หมายถึง ไตไม่เที่ยง  
เป็นทุกข์มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา

กัตถันนุ ทํ สมนุปัตตี สิทฺตุ.

ควร หรือ เพื่อ จะตามเห็น พร้อม  
ซึ่ง ความจำได้ หมายถึง นั้นว่า

เขตํ มम्म.

สิ่งนั้น ของเรา

เฮไล หมัสมี.

สภาพนั้น เป็นเรา

เฮไล เม อีตัตตาติ.

สภาพนั้น เป็น ฮาตมะ ตัว คน  
ของเรา ดังนี้

โนเหต ภันเต.

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความ  
พิจารณาเห็น ดังนี้ไม่ควร

ท กิ มัญญถ ภิกขเว.

แน่ ภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลาย ย่อม  
สำคัญซึ่ง ความซื่อ นั้น เป็นไหน

สังขาร นิจจาวา อนิจจาวาติ. สังขารทั้งหลายเที่ยงหรือ อย่างไม่เที่ยงดังนี้  
อนิจจา ภันเต.

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ  
สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง

ยัมปนา นิจจํ ทุกขํ  
ทํ สุขํวาติ.

ก็สังขารใดไม่เที่ยง สังขารนั้น  
เป็นทุกข์ หรือ ว่าเป็น สุข ดังนี้

ทุกขํ ภันเต

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ สังขารนั้น  
เป็นทุกข์

ยัมปนา นิจจํ ทุกขํ  
วิปริณาม ธัมมํ.

ก็สังขารใดไม่เที่ยง เป็นทุกข์  
มีความแปรปรวน เป็น ขรรมคา

กัตถันนุ ทํ สม นุปลัสสิตุ.

ควร หรือ เพื่อ จะ ตาม เห็น พร้อม  
ซึ่ง สังขาร นั้น ว่า

เขต มม.

สิ่ง นั้น ของเรา



เฮไล หมัดมี.

สภาพนั้น เป็นเรา

เฮไล เม อิต์ทาภิ.

สภาพนั้น เป็น อาตมะ ศักตม  
ของเรา ดังนี้

โนเทต ภาแน.

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความพิจารณา  
เห็นดังนี้ไม่ควร

ทํ กิ มณฺเณถ ภิกขเว.

แน่ภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลาย ย่อม  
สำคัญซึ่ง ความซื่อ นั้น เป็นइन

วิญญาณํ นิจฺจํวา อนิจฺจํวา ทิ.

ความรู้พิเศษ เทียง หรือ ๆ  
ไม่เทียง ดังนี้

อนิจฺจํ ภาแน.

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความรู้พิเศษ  
ไม่เทียง

ยัมปนา นิจฺจํ ทุกฺกัชฺชา  
ทํ สุชฺชา ทิ.

ก็ ความรู้พิเศษใด ไม่เทียง ความรู้  
พิเศษนั้น เป็นทุกข หรือ ๆ เป็นสุขดังนี้

ทุกฺกัชฺ ภาแน.

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความรู้พิเศษ  
นั้น เป็นทุกข

ยัมปนา นิจฺจํ ทุกฺกัชฺ

ก็ ความรู้พิเศษใด ไม่เทียง เป็นทุกข  
มีความแปรปรวนเป็น ขรรมตา

วิปริณามธัมมํ.

กิตฺตํนุ ทํ สมฺนุปลํสฺสิตุ.

ควร หรือ เพื่อ จะ ตาม เห็นพร้อม  
ซึ่ง ความรู้พิเศษนั้น ว่า

เขตต์ ม ม.

เฮโสทมัสมี

เฮโส เม อีตทาติ.

โนเทต ภาณเต.

คัสมาทิท ภิกขเว.

(ยถาภต

สมี มัมบณณา ย ทฎฐิ จัฟัพ)

ยภิกขิ จ ฐปะ.

อติทานาคต บัจจุบับันน

อชฉัตตตวา พหิตถาวา.

โอฬาริกิฉวา สชุมฉวา.

หิฉฉวา ปณฉิตวา.

ยนิทเว สันติเกวา.

ตั้งมั่น ของ เรา

ศภาพนั้น เปน เรา

ศภาพนั้น เปน ฮาตมะ คัดคน  
ของเราตั้งมั่น

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความ  
พิจารณาเห็น ตั้งมั่นไม่ควร

แต่ภิกษุทั้งหลาย เพราะเหตุนี้  
ฉันท่านทั้งหลาย พึงเห็นใน  
เบญจขันธ์ ทั้งหลายเหล่านี้  
ด้วยปัญญาชอบตาม เปรน แล้ว

รูป อิมโต อิม หนึ่ง

เปน อติต ถ่วง ถ่วง และ เปรน  
อนาคต ยังไม่ มา ถึง และ เปรน  
ปัจจุบัน ( บัง เกิด ขึ้น จำ เภาะ นำ )

เปน ภายใน หรือ ๆ เปรน  
ภายนอก

เปนครูปอยาม หรือ ๆ เปรนรูป เลือยค

เปนครูปเดวทราหมหรือ ๆ เปรนรูปประณีต

รูปใดในทีโกล หรือ ๆ ในทีโกล

ศัพท์ ภูมิ

เนท ม ม.

เนโส ภูมิ

เนโส อตีตา ทิ.

เอว เม ทิ ยถา ภูมิ

สัม มัม บันณาย ทฏฐัพพะ

ยา กากิ เวทนา.

ชตี ตานา คต บัจ จุ บันนา.

อชฉัตตา วา พหิตตา วา.

โธ พาริกา วา สุข มา วา

หินา วา ปณิตา วา.

ยา ทเว สันติ เกวา.

ศัพท์ พา เวทนา

รูป ทั้งปวง ( สักว่า เป็นรูป )

สิ่งนั้นไม่ใช่ ของ เรา

สภาพ นั้นไม่ใช่ เป็นเรา

สภาพ นั้นไม่ใช่ เป็น อากมระตัวคน

ของ เรา คึง

รูปนั้นอันท่านทั้งหลายพึงเห็นด้วยปัญญา  
อันชอบตามเป็นแล้วด้วยประการอย่างนี้

ความ เสวย อารมณ์ อันใด อัน หนึ่ง

เป็น อตัก ล่อง แล้ว และ เป็น

อนาคค ยังไม่มาถึง และ เป็น

ปัจจุ มัน ( บัง เกิด ขึ้นเฉพาะ น่า )

เป็น ภายใน หรือ ๆ เป็น

ภาย นอก

เป็น เวทนา อายบ หรือ ๆ

เป็น เวทนา เด้อยด

เป็น เวทนา เสว ทราม หรือ ๆ

เป็น เวทนา ประณีต

เวทนาใดในที่เกิด หรือ ๆ ในที่เกิด

ความ เสวย อารมณ์ ทั้งปวง

( สักว่า เป็น เวทนา )

เนตฺ ม ม  
เนโส ท มํสํมิ  
น เมโส อตฺตาทิ

เขวเม ตํ ยถาภ ตํ  
สํมํบํบญฺญา ย ทัฏฐํจํพํ

ยา กาจิ สํณฺเฑา.  
อติทานา คต ปจฺจํบุบฺบํนา.

อชฺฉณฺตํตา วา พหิตฺตา วา.

โอฬาริกาวา สุชฺชมาวา.

หีนาวา ปณฺเฑี ตาวา.

ยา ทฺเว สันฺตํติเกวา.  
สัพฺพา สํณฺเฑา.

สิ่ง นั้นไม่ใช่ ของ เรา  
สภาพนั้นไม่ใช่ เบน เรา  
สภาพนั้นไม่ใช่ เบน อาคมะคฺวฺ คน  
ของ เรา คจฺงึ

อินฺ ทานํทงฺหลาย พงฺ เห็น เวทนา นัน  
ด้วย บัญญา อินฺ ชอบ ตาม เบน แล้ว  
ด้วย ประการ อย่างนี้

ความ จำได้ หมายถึง รัอินฺโคอินฺ หนึ่ง  
เบน อติตลวง แล้ว และ เบน อนาคค  
ยังไม่มาถึง และ เบน บัจจุบัน  
( บงฺ เกิดขึ้น เฉพาะ น้า )

เบน ภายใน หรือ ๆ เบน  
ภายนอก

เบน สันฺญา อ ยาบ หรือ ๆ เบน สันฺญา  
เลอียต

เบน สันฺญา เหว ทราม หรือ ๆ เบน  
สันฺญา ประณฺต

สันฺญา ไตโน ที่ โกต หรือ ๆ ใน ที่ โกต  
ความ จำได้ หมายถึง รัทงฺปวง  
( สักว่า เบน สันฺญา )

เนตัม ม ม.

เนโส หมัสมิ.

นเมโส อิตฺตาทิ.

เฮเวตํ ยถา ภาตํ  
สํมัมบ ๑๑ ๑๑ ๑๑ ๑๑ ๑๑ ๑๑ ๑๑  
ทวํ สุฟิพ.

เยเกจิ สํชา วา.

อติตํนาคตปจฺจุ บันนา.

อชฺฉมิตํตาวา พหิตํ ชาวา  
โอฬาริกาวา สุชฺชุมาวา.

ห็นาวา ปณฺตาวา.

เขตเว สันตฺติเกวา.

สิ่งนั้นไม่ใช่ของเรา

สภาพนั้นไม่ใช่เป็นเรา

สภาพนั้นไม่ใช่เป็น อตมะตัวตน  
ของเรา ดังนี้

} อัน ท่าน ทั้งหลาย พึง เห็นสัญญา นั้น  
ด้วย ปัญญา อัน ชอบ ตาม เป็น แล้ว  
ด้วย ประการ อย่างนี้

สังขาร ทั้งหลาย เหล่าใด เหล่า หนึ่ง

เป็น อดีต ด่วงแล้ว และ เป็นอนาคต  
ยังไม่มาถึง และ เป็น ปัจจุบัน  
(บังเกิด ขึ้น เฉพาะ นานี้)

เป็น ภายใน หรือ ๆ เป็น ภายนอก

เป็น สังขาร หยาบ หรือ ๆ

เป็น สังขาร เดี่ยยด

เป็น สังขาร เลว ทราม หรือ ๆ เป็น  
สังขาร ประณีต

สังขาร ทั้งหลาย เหล่าใด ใน ที่ใด หรือ  
หรือ ใน ที่ใด

ศัพท์เพ ลัชา วา.

สังขาร ทั้งหลาย ทั้งปวง

( รู้จัก ว่า เป็น สังขาร )

เนตติ ม ม.

สิ่งนั้นไม่ใช่ของเรา

เนโส หมดสัมมิ.

สภาพนั้นไม่ใช่เป็นเรา

นเมโส อิตถาทติ.

สภาพนั้นไม่ใช่เป็น อาตมะ ตัวตน  
ของเรา ดังนี้

เขวเม ตัง ยถา ภตติ  
สัม มัม บัณเณยา ย ทัญญู สุัพพิ.

อิน ท่าน ทั้งหลาย พึง เห็น สังขาร นั้น  
ด้วย ปัญญา อิน ชอบตาม เป็น แล้ว  
ด้วย ประการ อย่างนี้

ยัม กิณัจจิ วิณเณยานัง.

ความรู้ พิเศษ อิน ใด อิน หนึ่ง

อติ ตานา คต ปัจจุ ปัน นัง

เป็น อดีต ล่วง แล้ว และเป็นอนาคต  
ยังไม่มาถึง แต่เป็น ปัจจุบัน  
( บัง เกิด ขึ้น เฉพาะ หน้า )

อัสสมิตถัง ทังวา พหิทถา วา.

เช่น ภายใน หรือ ๆ เป็น ภายใน นอก

โอยพาริกังวา ลุขุมังวา.

เป็น วิญญาณ อายม หรือ ๆ

เป็น วิญญาณ เตอียัต

หีนังวา ปณเณตังวา.

เป็น วิญญาณ เถวทราม หรือ ๆ

เป็น วิญญาณ ประณีต

ย่นทเว สันติ เกวา.

วิญญาณโตใน ที่ไกล หรือ ๆ  
ใน ที่ใกล้

สัพพะ วิณเณณ.

ความรู้ พิเศษ ทั้งปวง  
( สักว่าวิญญาณ )

เนตัมม.

สิ่งนั้นไม่ใช่ของเรา

เนโต หมัสสิมิ.

สภาพนั้นไม่ใช่เป็นเรา

นเมโต อิตทาติ.

สภาพนั้นไม่ใช่ เป็น อาตมะ ตัวตน  
ของเรา ดังนี้

เอวเมตัม ยถาภาตัม  
สัมมบบณเณยาย ทัญญูจัพพะ.

} อัน ท่าน ทรงแสดง ฟัง เห็นวิญญาณ นั้น  
ด้วย ปัญญา อัน ชอบ ตาม เป็น แล้ว  
ด้วย ประการ อย่างนี้

เอว บัสสํ ภิกขเว สุตวา  
อริยสาวโก.

} แน่ ภิกษุ ทรงแสดง พระ อริย สาวก  
ผู้ ได้ สดับ แล้ว เมื่อ เห็น อย่างนี้

รบัตัมปิ นิพพินฺทติ.

เธอ ย่อม เห็น ย่อย หน่าย แม้ ใน รูป

เวทนายปิ นิพพินฺทติ.

เธอ ย่อม เห็น ย่อย หน่าย แม้ ใน เวทนา

สชา เวสุปี นิพพินฺทติ.

เธอ ย่อม เห็น ย่อย หน่าย แม้ ใน  
สังขาร ทั้งหลาย

วิมลญาณสัมปปี นิพพิณทัตติ. เรอ ย่อมเห็นอภัย หน่าย  
แม่ ใน ความรู้ พิเศษ

นิพพิณทัตติ วิวัชชติ. เรอ เมื่อเห็นอภัย หน่าย ย่อม ปราศ ย่อม

วิราคา วิมุจจติ. เรอ ย่อมพ้น พิเศษ เพราะ อัน ปราศ ย่อม

วิมุตต์สัมปปี วิมุตต์มิตติ  
ญาณ โหติ. } ครั้น เมื่อ เรอ พ้น พิเศษ แล้ว  
ญาณ ว่า ( ขรรมชาติ เกรืออง วั )  
อัน เรอ พ้น พิเศษ แล้ว ครั้น ย่อม มี

ชีณา ชาติ. ความ เกิด ของ เรอ ดั้น แล้ว

วุธิตัง พหุหัมจวิยัง. พรหมจรรย อัน เรอ อยู่ แล้ว

กตัง กรณียัง. กิจ อัน บุคคล พึง ทำ อัน เรอ ทำ แล้ว

นาปรัง อิตถิตตาทายาติ  
ปชานาตติ. } เรอ ย่อม รู้ ชัด ว่า กิจ อัน อ้อ  
เพื่อ ความ เป็น อย่าง นี้  
ย่อม ไม่ มี ดังนี้

อิทมโวจจ ภควา. พระ ผู้ มี พระภาค ได้ ตรัส พระ สุตฺตฺร นี้  
จบ แล้ว

อิตตมมนา บันญจวคคิยา  
ภิกขุ ภควโต ภาสิทัง  
อภินันท์. } พระ ภิกษุ ทั้ง หลาย ผู้ บัญญวคคิย  
มี ใจ ยินดี เพลิน ยิง แล้ว ซึ่ง ภาสิต  
ของ พระ ผู้ มี พระภาค



อิมัส มิมัจ ปน

เวทย์ยากรณสมี ภักณฺณมานเ.

บมฺจ วคฺคิยานํ ภิกฺขุณฺเ.

อนุปาทาย อาสเวหิ

จิตฺตานิ วิมฺจจฺจํ ส.

อิตติ

แต่ก็ครั้งนี้ เมื่อเวทย์ยากรณ<sup>นี้</sup>

อันพระผู้มีพระภาค ตรัสอยู่

จิตต์ทั้งหลาย ของภิกษุทั้งหลาย

ผู้บัญญัติด้วย พันพิเศษแล้ว

จากอาสวะทั้งหลาย (คือตณงสันตนา)

ไม่เข้าไปถือเอาแล้ว

ดังนี้ แต่

จบแปล อนัตตตะถักคะณะสูตร

แปล

อาทิตตปริยายสูตร

กับ พิมพิสาร สมาคเม ปุจฉา ปฏิณเภา คาคา (กิเมวทิสฺวา)

เอวมีเม สุตํ

ข้าพเจ้าได้ฟัง มาแล้ว อย่างนี้

เอกํ สมยํ ภคฺวา  
คยาบํ วิหฺวติ คยาตีเส  
สํทํชิ ภิกัชฺสหัสฺสเสน

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคย์ได้ตั้ง  
ประทับอยู่ ณภูเขาชื่อคยาตีเส  
ใกล้แม่น้ำชื่อคยา กับด้วยพันแห่ง  
ภิกษุ (คือภิกษุ ๓๐๐๐ องค์)

ทฺทวฺ ไซ ภคฺวา ภิกัชฺส อามันเฑสิ

ในกาลนั้นแล พระผู้มีพระภาค  
ได้ตรัสเรียก พระภิกษุทั้งหลายว่า  
(เพื่อจะแสดง อาทิตตปริยายสูตร)

สัพฺพํ ภิกัชฺสเว อาทิตฺตํ

แน่ภิกษุทั้งหลาย สิ่งทั้งปวง ร้อน  
แต่ต้นแล้ว

ภิณฺเฑจํ ภิกัชฺสเว สัพฺพํ อาทิตฺตํ

แน่ภิกษุทั้งหลาย สิ่งทั้งปวง ก็อะไร  
ร้อน แต่ต้นแล้ว

จกัชฺฐํ ภิกัชฺสเว อาทิตฺตํ

แน่ภิกษุทั้งหลายจักษุร้อน แต่ต้นแล้ว

วปา อาทิตฺตา

รูปทั้งหลาย ร้อน แต่ต้นแล้ว

จักขุวิณญาณ อาทิทัตฺ

ความวิเศษด้วยจักขุ ร้อน  
แต่ต้น แล้ว

จักขุสัมผัส โส อาทิทัตฺ ไท

ความ ถกต้อง พร้อม ด้วย จักขุ  
ร้อน แต่ต้น แล้ว

ยม บิโท

จักขุสัมผัสสัจจา

อุบชชติ เวทยิตฺ

ขารมณฺ์ แม่ใจ  
อัน บุคคล เจริญแล้ว ย่อม เกิด ขึ้น  
เพราะ บัณฑิต แห่ง จักขุ สัมผัส

สุขฺวา ทุกฺขฺวา.

เป็น สุข หรือ ๆ เป็น ทุกข์  
หรือ ไร้ทุกข์ ไร้สุข (คือ อุเบกขา)

อทุกฺขมสุขฺวา.

ตมฺปี อาทิทัตฺ.

แม้ ขารมณฺ์ นั้น ร้อน แต่ต้น แล้ว

เกณ อาทิทัตฺ.

อัน อะไร ให้ ร้อน แต่ต้น แล้ว

อาทิตฺตํ ราคคฺคินา.

โทสคฺคินา โมหคฺคินา.

อัน ไฟ คือ ราคะ (ความกำหนัดยินดี)  
อัน ไฟ คือ โทษะ (ความโกรธ)  
อัน ไฟ คือ โมหะ (ความหลง)  
ให้ ร้อน แต่ต้น แล้ว

อาทิตฺตํ ชาตียา ชรามรณน

อัน ความ เกิด แล ความ แก่  
แล ความ ตาย ให้ ร้อน แต่ต้น แล้ว

โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเชหิ  
โทมนัสฺโสหิ อฺปายาเสหิ  
อาทิตฺตํติ วทามิ.

เรา ย่อม กล่าว ว่า อหิ ความ โศก  
ทั้ง หลาย อหิ ความ ร่ำไร ทั้ง หลาย  
อหิ ทุกข ทั้ง หลาย อหิ โทมนัส ทั้ง หลาย  
อหิ ความ คับแค้น ทั้ง หลาย  
ให้ ร้อน แคคัน แลว คังหิ

โสทํ อาทิตฺตํ.

โสค ร้อน แคคัน แลว

สํททา อาทิตฺตา.

เสียง ทั้ง หลาย ร้อน แคคัน แลว

โสทวิณฺณานํ อาทิตฺตํ.

ความ รั พิเศษ ด้วย โสค  
ร้อน แคคัน แลว

โสทสํมิสฺโส อาทิตฺ ติ.

ความ ตกต้อง พร้อม ด้วย โสค  
ร้อน แคคัน แลว

ยมิบิหิ

โสทสํมิสฺโส ปัจจยา  
อฺปฺปชฺชติ เวทยติ.

ฮารมณฺนี้ แม ใจ  
อหิ มุคคต เสวย แลว ย่อม เกิด รื่น  
เพราะ บัจจย แห่ง โสคระ สมิสฺโส

สุชฺวา ทุกฺชฺวา

เปณ สุช หรือ ๆ เปณ ทุภ  
หรือ ไร่ ทุภ ไร่ สุช (คือ อุมกธา)

อทุกฺชฺมสุชฺวา

กัมมิ อาทิตฺตํ

แม ฮารมณฺ ฝน ร้อน แคคัน แลว

เกณ อาทิตตํ.

อัน ะไรให้ร้อน แต่ต้น แล้ว

อาทิตตํ ราคคคินา

อันไฟคือ รากะ (ความกำหนัดยินดี)

โทสคคินา โมหคคินา.

อันไฟคือ โทษะ (ความโกรธ)

อันไฟคือ โมหะ (ความหลง)

ให้ร้อน แต่ต้น แล้ว

อาทิตตํ ชาตिया ชรามวณน.

อัน ความเกิด แด ความแก่

แแด ความ ตาย ให้ร้อน แต่ต้น แล้ว

โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกเขหิ

เรา ย่อม กล่าว ว่า อัน ความ ไคก

ทั้ง หาย อัน ความ รำไร ทั้ง หาย

โทมนัสเสหิ อูปายาเสหิ

อัน ทุกข์ ทั้ง หาย อัน โทมนัส ทั้ง หาย

อาทิตตํ ฐิตี วทามิ.

อัน ความ คับแค้น ทั้ง หาย

ให้ร้อน แต่ต้น แล้ว ดังนี้

ฆานํ อาทิตตํ.

ฆานะ ร้อน แต่ต้น แล้ว

คณฺธา อาทิตตํ.

กถัน ทั้ง หาย ร้อน แต่ต้น แล้ว

ฆานวิญญานํ อาทิตตํ.

ความรู้ พิเศษ ด้วย ฆานะ ร้อน แต่ต้น แล้ว.

ฆานสมฺภสฺสํ โส อาทิตตํ โท.

ความ ถกต้อง พร้อม ด้วย ฆานะ

ร้อน แต่ต้น แล้ว

ขม บิณฑ  
ฆาน สัมผัส สบจายา  
อุบัยชชติ เวทียติ.

สุขัง วา ทุกัง วา  
อทุกังขมสุขังวา.

ตมปี อาทิตต.

เกณ อาทิตต.

อาทิตต วาศคคินา  
โทสคคินา โมหคคินา.

อาทิตต ชาตียา ชรามรณน.

โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกังเขหิ  
โทมนัสเสหิ อุปายาเสหิ  
อาทิตตันทิ วทามิ.

ชีรฺหา อาทิตตา.

อกรรมณินมฺเฏโต  
อณฺ มุคคตเสวยถวฺ ย่อมเกิดขึ้น  
เพราะ บัจจย แห่ง ฆานะ สัมผัส

เปณ สุข หรือ ๆ เปณทุกข  
หรือ ไซ่ ทุกข ไซ่สุข (คืออุเบกขา)

แม้ อกรรมณิน ร้อน แต่ต้น แล้ว

อันอะไรให้ ร้อน แต่ต้น แล้ว

อณไฟคืออวาคะ (ความกำหนดยนิค)  
อณไฟคือโทษะ (ความโกรธ)  
อณไฟคือโมหะ (ความหลง)  
ให้ ร้อน แต่ต้น แล้ว

อณ ความ เกิด แด ความ แก่  
แด ความ ตาย ให้ ร้อน แต่ต้น แล้ว

เรา ย่อม กล่าว ว่า อณ ความ โศก  
ทั้ง หลาย อณ ความ รำไร ทั้ง หลาย  
อณ ทุกข ทั้ง หลาย อณ โทมนศ ทั้ง หลาย  
อณ ความ คับแค้น ทั้ง หลาย  
ให้ ร้อน แต่ต้น แล้ว ดังนี้

ณ ทั้ง หลาย ร้อน แต่ต้น แล้ว

รสา อากิถ์ทา.

รสทั้งหลาย ร้อนแต่คั้นแล้ว

ชีวิหาวิณัณณาณิ อากิถ์ท.

ความรู้พิเศษ ด้วยชีวหา  
ร้อนแต่คั้นแล้ว

ชีวิหาสัมผัสโต อากิถ์โต.

ความถูกต้อง พร้อม ด้วยชีวหา  
ร้อนแต่คั้นแล้ว

ขัมบีท

ชีวิหาสัมผัสตบัจจยา

ขารมณีนี่แม่ ไค  
อันบุคกด เดวยแล้ว ย่อมเกิดขึ้น  
เพราะบัจจยแห่ง ชิวหาสัมผัสต

อุปัชชติ เวทียติ.

สุขิ วา ทุกขิ วา

เป็นสุข หรือ ๆ เป็นทุกข์  
หรือใช้ทุกข์ใช้สุข (คืออุเบกขา)

อทุกขมสุขิ วา.

ทัมบี อากิถ์ท.

แม่ ขารมณีนี่ ร้อนแต่คั้นแล้ว

เกณ อากิถ์ท.

อันอะไรให้ ร้อนแต่คั้นแล้ว

อากิถ์ท วาคคัคินา

อันไฟคือวาคะ (ความกำหนดยินดี)

โทสคัคินา โมหคัคินา.

อันไฟคือโทษะ (ความโกรธ)

อันไฟคือโมหะ (ความหลง)

ให้ ร้อนแต่คั้นแล้ว

อากิถ์ท ชาติยา ชรามวณณ.

อัน ความเกิด แล ความแก่

แล ความตายให้ ร้อนแต่คั้นแล้ว

โสเกติ ปริเทเวติ ทุกฺเชติ  
โทมนัสเสติ อูปายาเสติ  
อาทิตตํนํติ วทามิ.

เรา ย่อม กล่าว ว่า อัน ความ โศก  
ทั้งหลาย อัน ความ ร่ำไร ทั้งหลาย  
อัน ทุกข์ ทั้งหลาย อัน โทมนัส ทั้งหลาย  
อัน ความ คับแค้น ทั้งหลาย  
ให้ ร้อน แต่ต้น แล้ว ดังนี้

กาโย อาทิตํโต.

กาย ร้อน แต่ต้น แล้ว

โณฏฐัพพะวา อาทิตํตา.

ความ ถูกต้อง ทั้งหลาย ร้อน แต่ต้น แล้ว

กายวิณฺณานํ อาทิตํตํ.

ความรู้ พิเศษ ด้วยกาย ร้อน แต่ต้น แล้ว

กายสัมผัสสํ โส อาทิตํโต.

ความ ถูกต้อง พร้อม ด้วย กาย  
ร้อน แต่ต้น แล้ว

ยมีปีทํ  
กายสัมผัสสํปจฺจยา  
อูปบรัชฺชติ เวทยิตํ.

ขารมณฺณ แม้ โด  
อัน บุคคล เสวย แล้ว ย่อม เกิดขึ้น  
เพราะ บัณฑิต แห่ง กายระสัมผัสส

สุขํ วา ทุกฺขํ วา  
อทุกฺขมสุขํ วา.

เป็น สุข หรือ ๆ เป็น ทุกข์  
หรือ ไข้ ทุกข์ ไข้ สุข (คือ อูปเบกขา)

คัมปี อาทิตํตํ.

แม้ ขารมณฺณ นั้น ร้อน แต่ต้น แล้ว

เกณ อาทิตํตํ.

อัน อะไร ให้ ร้อน แต่ต้น แล้ว



ชาติที่ต่ำ ราชศีลคินา  
โทสศีลคินา โมหศีลคินา.

อินไฟคือราคะ (ความกำหนัดยินดี)  
อินไฟคือโทษะ (ความโกรธ)  
อินไฟคือโมหะ (ความหลง)  
ให้ร้อนแต่ต้นแล้ว

ชาติที่ต่ำ ชาติยา ชรามรณะน.

อิน ความเกิด แล ความแก่  
แล ความตายให้ร้อนแต่ต้นแล้ว

โสเกหิ ปริเทเวหิ ทุก์เซหิ  
โทมนัสเสหิ อุปายาเสหิ  
ชาติที่ต่ำนติ วทามิ.

เราย่อมกล่าว ว่า อิน ความโศก  
ทั้งหลาย อิน ความว่าไร ทั้งหลาย  
อินทุกขทั้งหลาย อินโทมนัสทั้งหลาย  
อิน ความ คับแค้น ทั้งหลาย  
ให้ร้อนแต่ต้นแล้ว ดังนี้

มโน ชาติที่โต.

ใจร้อนแต่ต้นแล้ว

อัมมา ชาติที่ตา.

อัมมารมณทั้งหลาย ร้อนแต่ต้นแล้ว

มโนวิณญาณัน ชาติที่ต่ำ.

ความรู้พิเศษด้วยใจ ร้อนแต่ต้นแล้ว

มโนสัมผัสโส ชาติที่โต.

ความ ถกต้อง พร้อมด้วยใจ  
ร้อนแต่ต้น แล้ว

อัมปีทิ

อามรณนี้ แม่ ใจ

มโนสัมผัสโสปัจจา

อิน บุคคล เสวยแล้ว ย่อม เกิด ขึ้น

อุปัชชติ เวทยติ.

เพราะปัจจัย แห่ง มโน สัมผัส

สุข ขว ทุกข์ ขว  
อทุกข์ขมสุข ขว.

} เปนสุข หรือ ๆ เปนทุกข์  
หรือใช้ทุกข์ ใช้สุข (คือ อุเบกขา)

กัมมปี อาทิตต.

แม้ อารมณฺ์นั้น ร้อนแต่ต้น แล้ว

เกณ อาทิตต.

อัน ะไร ให้ร้อน แต่ต้น แล้ว

อาทิตตํ ราคคคินา  
โทสคคินา โมหคคินา.

} อันไฟคือราคะ (ความกำหนัดยินดี)  
อันไฟคือโทษะ (ความโกรธ)  
อันไฟคือโมหะ (ความหลง)  
ให้ร้อน แต่ต้น แล้ว

อาทิตตํ ชาตिया ชรามวณฺเณน.

อัน ความเกิด แล ความแก่  
แล ความตาย ให้ร้อน แต่ต้น แล้ว

โสเกหิ ปวิเทเวหิ ทุกฺ์เซหิ  
โทมนสเสหิ อุปายาเสหิ  
อาทิตตํ นตติ จทามิ

} เราย่อม กล่าวว่ อัน ความโศก  
ทั้งหลาย อัน ความ รำไร ทั้งหลาย  
อัน ทุกข์ ทั้งหลาย  
อัน โทมนัส ทั้งหลาย อัน ความคับ  
แค้นทั้งหลาย ให้ร้อน แต่ต้น แล้ว ดังนี้

เฮวํ บัสสํ ภิกขเว  
สุตวา อริยสาวโก.

} แน่ ภิกษุ ทั้งหลาย พระ อริยะสาวก  
ผู้ ฟัง แล้ว เมื่อ เห็น อยู่ อย่างนี้

จักขุสมีปี นิพพินทติ.

เธอย่อม เบื่อหน่าย แม้ ใน จักขุ

รูปสมีปี นิพพินทติ.

เธอย่อม เบื่อหน่าย แม้ ใน รูปทั้งหลาย

จักขุวิณญาณเปปี นิพพินัตติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม้ ใน ความ  
รู้ พิเศษ ด้วย จักขุ

จักขุสัมผัสสเสปี นิพพินัตติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม้ ใน ความ  
ถูกต้อง พร้อม ด้วย จักขุ

ยมีปีท

ฮารมณั นัแม่ ใจ

จักขุสัมผัสสเสปี จัจจา

อัน บุคคล เสวย แล้ว ย่อม เกิด ขึ้น

อุปัชชชติ เวทยิต.

เพราะ มี จัจจ แห่ง จักขุ สัมผัสส

สุขัง วา ทุกขัง วา

เป็น สุข หรือ ๆ เป็น ทุกข์

อทุกขมสุขัง วา.

หรือ ไร่ ทุกข์ ไร่ สุข ( คือ อูเบกขา )

ทสมีปี นิพพินัตติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย ใน ฮารมณั  
แม่ นั

โสทสมีปี นิพพินัตติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม้ ใน โสตะ

สัทเทสุปี นิพพินัตติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม้ ใน เสียง  
ทั้ง หาย

โสทวิณญาณเปปี นิพพินัตติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม้ ใน ความ  
รู้ พิเศษ ด้วย โสตะ

โสทสัมผัสสเสปี นิพพินัตติ

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม้ ใน ความ  
ถูกต้อง พร้อม ด้วย โสตะ

ยัมบีท

โสตถัมผัสต์ บัจจยา  
อุปัชชติ เวทยติ.

สุขี วา ทุกขี วา  
อทุกขมสุขี วา.

ทัมบี นิพพินทติ.

ฆานัสัมบี นิพพินทติ.

คัมเชสุบี นิพพินทติ.

ฆานวณเณบี นิพพินทติ.

ฆานสัมผัสต์เสบี นิพพินทติ.

ยัมบีท

ฆานสัมผัสต์ บัจจยา  
อุปัชชติ เวทยติ.

สุขี วา ทุกขี วา  
อทุกขมสุขี วา.

อามณีนแม่ ไต  
อัน บุคคล ด้วยแล้ว ย่อมเกิดขึ้น  
เพราะ บัจจย แห่ง โสตถัมผัสต์

เป็น สุข หรือ ๆ เป็น ทุกข์  
หรือ ไข้ ทุกข์ ไข้ สุข (คือ อุเบกขา)

เธอ ย่อม เมื่อ หน่าย ใน อามณีนแม่

เธอ ย่อม เมื่อ หน่าย แม่ ใน ฆานะ

เธอ ย่อม เมื่อ หน่าย  
แม่ ใน กลิ่น ทั้งหลาย

เธอ ย่อม เมื่อ หน่าย แม่ ใน ความ  
รู้ พิเศษ ด้วย ฆานะ

เธอ ย่อม เมื่อ หน่าย  
แม่ ใน ความ ถูกต้อง พร้อมด้วย ฆานะ

อามณีนแม่ ไต  
อัน บุคคล ด้วยแล้ว ย่อมเกิดขึ้น  
เพราะ บัจจย แห่ง ฆานะ สัมผัสต์

เป็น สุข หรือ ๆ เป็น ทุกข์  
หรือ ไข้ ทุกข์ ไข้ สุข (คือ อุเบกขา)

ตัสมึปี นิพพินัทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย ใน อารมณ์ แม่ นั้น

ชีวิหายปี นิพพินัทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม่ ใน ชีวิตา

วเสสุปี นิพพินัทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม่ ใน ศึก ทั้ง หลาย

ชีวิหาวิณเภาณปี นิพพินัทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย  
แม่ ใน ความ รั พิเศษ ด้วย ชีวิตา

ชีวิหาสัมผัสเสปี นิพพินัทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม่ ใน ความ  
ถูก ตีขม พร้อม ด้วย ชีวิตา

ยัมปีทัง

ชีวิหาสัมผัสสัจจา

อุปัชชิตี เวทยิตัง.

} อารมณ์ แม่ ไต  
} อัน บุคคล เสวย แดง ย่อม เกิด ขึ้น  
} เพราะ บังคับ ให้ ชีวิหาสัมผัส

สุขัง วา ทุกขัง วา  
อทุกขมสุขัง วา.

} เป็น สุข หรือ ๆ เป็น ทุกข์  
} หรือ ใช้ ทุกข์ ใช้ สุข ( คือ อุบกขา )

ตัสมึปี นิพพินัทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย ใน อารมณ์ แม่ นั้น

กายสมึปี นิพพินัทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม่ ใน กาย

โฆฏฐัพเพสุปี นิพพินัทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม่ ใน ความ  
ถูก ตีขม ทั้ง หลาย

กายวิณเภาณปี นิพพินัทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม่ ใน ความ  
รั พิเศษ ด้วย กาย

กายสัมมัตถเสปี นิพพิเนทติ.

เธอย่อมเบื่อหน่ายแม่ ใน  
ความ ถูกต้อง พร้อม ด้วย กาย

ยัมปีทํ  
กายสัมมัตถเสปี  
อุปัชฌายี เวทียิ.

} อารมณ์นี้ แม่ ไต  
อิน บุกคุด แล้วด้วย ย่อม เกิด ขึ้น  
เพราะ บัจฉัย แห่ง กายะ สัมมัตถ

สุขํ วา ทุกขํ วา  
อทุกขมสุขํ วา.

} เป็น สุข หรือ ๆ เป็น ทุกข์  
หรือ ไร้ทุกข์ ไร้สุข (คือ อุกเบกขา)

ตัมมีปี นิพพิเนทติ.

เธอย่อมเบื่อหน่ายในอารมณ์แม่ นั้น

มนัสมีปี นิพพิเนทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย แม่ ในใจ

อัมเมสุปี นิพพิเนทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย  
แม่ ใน ธรรม ทั้งหลาย

มโนวิมฺวณานเปี นิพพิเนทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย  
แม่ ใน ความ รู้พิเศษ ด้วยใจ

มโนสัมมัตถเสปี นิพพิเนทติ.

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย  
แม่ ใน ความ ถูกต้อง พร้อม ด้วยใจ

ยัมปีทํ  
มโนสัมมัตถเสปี  
อุปัชฌายี เวทียิ.

} อารมณ์นี้ แม่ ไต  
อิน บุกคุด แล้วด้วย ย่อม เกิด ขึ้น  
เพราะ บัจฉัย แห่ง มโน สัมมัตถ

สุขขิ วา ทุกขิ วา  
อทุกขมสุขขิ วา.

คัสมีเปี นิพพินทติ.

นิพพินทํ วิวิซซติ.

วิวาคา วิมุจจติ.

วิมุตตัสมี วิมุตตมิตติ  
ณานํ โหติ.

ชิตฺตํ ชาติ.

วุตฺติํ พหุหิมจฺริยํ.

กตํ กวณียํ

นาปรํ อิตถิตตํ ตายาติ.  
ปชานาตํ ติ

อิทมโวจ ภควา

อิตตมฺนา เทภิกขุ  
ภควโต ภาสิตํ  
อภินนํ.

เป็น สุข หรือ ๆ เป็น ทุกข์  
หรือ ไร้ทุกข์ ไร้สุข (คือ อุเบกขา)

เธอ ย่อม เบื่อหน่าย ในอารมณ์นั้น  
ท่าน เมื่อ เบื่อหน่าย ย่อม ปราศ ย่อม  
ท่าน ย่อม พ้น พิเศษ เพราะ อัน  
ปราศจาก ภาวะ

ครั้น เมื่อ ท่าน พ้น พิเศษ แล้ว  
ญาณ ว่า อัน เรา พ้น พิเศษ แล้ว ดังนี้

ชาติ คือ ความ เกิด ของ เรา สิ้น แล้ว  
พรหมจรรย์ อัน เรา อยู่ แล้ว  
กิจ อัน บุคคล พึง ทำ อัน เรา ทำ แล้ว

ท่าน ย่อม รู้ ชัด ว่า กิจ อื่น อีก  
เพื่อ ความ เป็น อย่าง นั้น ย่อม ไม่มี ดังนี้

พระผู้ มี พระภาค ได้ ครีดี ซึ่ง พระสุตฺร นั้น  
จบ แล้ว

พระภิกษุ ทั้ง หตาย เหล่า นั้น  
มี ใจ เป็น ของ แห่ง คน ยินดี ยิ่ง แล้ว  
ซึ่ง ภาสิต ของ พระผู้ มี พระภาค เจ้า

อิมส์มิณัจ ปน เวยยากรณัสมิ

ภณฺณมานเ

ทสฺส ภิกขุสทสฺสทสฺส อณุปาทาย

อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิสฺสุ

ชิตฺติ.

แต่ก็ ครั้น เมื่อ เวชยา กรณฺณ นั

อัน พระผู้มี พระภาค ตรีต อยุ

จิตต์ ทั้งหลาย แห่ง พัน แห่ง ภิกษุ นั้น

(คือ ภิกษุ ๓๐๐๐ องค์)

พัน พิเศษ แล้ว จาก อาสวะ

(เครื่องของ สิ้นทาน) ทั้งหลาย

ไม่ เข้า ถือ เอา แล้ว

ดังนี้ แด

“ท่าน” ทุกแห่ง หมายถึง เขา โส อริยะสาวโก พระ อริยะสาวก นั้น

ตัดให้สั้น จึงว่า ท่าน”

จบ แปลงอาทิตฺตปริยายสูตร





พิมพ์พิสาร สยามเม ปุจฉาปฏิญาณ คาถา  
แปล คาถาแสดงเรื่องปุจฉา แปลปฏิญาณในที่ สยามคม  
แห่งพระเจ้า พิมพ์พิสาร

“กิเมว ทิสฺวา  
อฺรุเวตวาลิ  
ปฺหาลิ อคฺคิ  
กิสฺโกวทาโน.

ปุจฉามิ ทํ กิสฺสํป  
เอตมคฺคิ กณิ ปหิณฺ  
ตว อคฺคิกิหุทํ.

ท่าน ผู้อยู่ในเมืองชื่อ อรุเวตา ๑  
ผู้กล่าว สอนซึ่งขฤติผู้ดม เห็นแล้ว  
ซึ่งสิ่ง อะไรนั้น เทียว จึงละแล้ว ซึ่งไฟ

แต่กิสฺสํ เราถามอยู่ ซึ่งเพื่อความนั้น  
กระทำ, ความบูชาแล้ว ซึ่งไฟ  
แห่งท่าน อัน ท่าน ละแล้ว อย่างไร”

(พระผู้มีพระภาค ตรัสถาม)

“วูปฺเปจ สทฺเทจ อโถ วเสจ.  
กามิตฺถิโยจาทิวนนฺติ ยญฺญณา.

๓ ยัญญ ทั้งหลาย (ความบูชา)  
ย่อม กล่าวยิ่ง ซึ่ง รูป ทั้งหลาย ด้วย  
ซึ่งเสียง ทั้งหลาย ด้วย  
อนึ่ง ซึ่ง รศ ทั้งหลาย ด้วย  
ซึ่ง อารมณฺ์ อัน สัตว ปราณนา  
แฉ สัตว์ ทั้งหลาย ด้วย

๑ เป็น ชื่อของ เมืองขึ้นในมคธราชู

๒ ขฤติผู้ดม เพราะ เพียร มาก

๓ อธิบายว่า จะได้รับผลคือรูป เสียง กลิ่น รศ กาม สัตว์ เพราะการบูชาด้วย

เขต มถันตี อุปธสุ ฌตีวา  
ทัสมา นยัญญู นหุเต อวิบยั

ข้าพเจ้า รู้แล้ว ซึ่งกามารมณมีรูป  
เป็นต้นนั้น จำเป็นนิตินในอุปธิ  
ทั้งหลาย (คือ กิเลส) เพราะเหตุนี้  
ไม่ได้ยินดีแล้ว ในอันเห็นดวง  
ไม่ได้ ยินดีแล้ว ในอันบูชา

(พระอุรุ เวตกัถสพ ทูลตอบ)

“เขตถ จ เต มโน นรมิตถ  
กัถสปาติ ภควา “รูปเปสุ  
สัทเทสุ อโถ วเสสุ อถ  
โกจรหิ เทวมนัสสโตเก วโต  
มโน กัถสพ พหุหิ เมต”

พระผู้มีพระภาค ตรัสถามแล้วว่า  
“แน่กัถสพก็ใจแห่งท่านไม่ยินดีแล้ว  
ในรูปทั้งหลาย ในเสียงทั้งหลาย  
อันหนึ่ง ในรสทั้งหลายเหล่านั้น  
แน่กัถสพ ที่นั่น ใจแห่งท่านยินดีแล้ว  
ในสิ่งไร ใน เทวโลกตามมนุษย์โลก  
ท่านจงกล่าวซึ่งสิ่งนั้น แก่เรา” กะนี้

“ทิสฺวา ปทํ สันตมฺนุปฺธิกํ  
 อภิณฺจันํ กามภเว อสฺสํทํ  
 อนันฺตณฺดาภาวิมนันฺตณฺเนยฺยํ  
 ตสฺมา นยฺยํเชฺฐํ นหุเต  
 อวิณฺชิโน ติ”

ข้าพเจ้า เห็น แล้ว ซึ่ง พระนิพพาน  
 อัน บุคคล พึงถึง เป็นธรรมดา  
 ระวังแล้ว มีอุปธิไม่มี มีความ  
 กังวลไม่มี ไม่ข้อง อยู่แล้วในภพ  
 มีความเป็น อย่างอื่นไม่มี  
 อัน บุคคล อื่นไม่ พึงจะไป  
 เพราะเหตุ นั้น ไม่ได้ ยินดี แล้ว  
 ใน อัน เส้น ตรง ไม่ได้ ยินดี แล้ว  
 ใน อัน บุชา ” ดังนี้

(พระ อรุ เวทกัถสฺป ทูต ตอบ)

จบแปล กิเมวทิสฺวา เท่านั้น